

Kronika wydarzeń Bieszczadzkiego Parku Narodowego –2019–

7–8.02.2019

Bieszczadzki Park Narodowy zorganizował dwudniowe warsztaty dla nauczycieli i osób zajmujących się edukacją przyrodniczą. Zajęcia kameralne odbywały się Terenowej Stacji Edukacyjnej BdPN w Wołosatem i obejmowały następujące tematy:

- Porosty – występowanie, rozpoznawanie i znaczenie w przyrodzie; Kwasy porostowe, bioaktywność, znaczenie, zastosowania i... nadzieje; Identyfikacja wtórnych metabolitów porostowych metodą testu plamkowego. Prelekcję oraz ćwiczenia laboratoryjne przeprowadził dr hab. Robert Kościelniak z Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie.
- Fenomen ptasich piór – budowa, znaczenie i funkcje piór wybranych gatunków ptaków – prelekcja i ćwiczenia. Prelekcję oraz ćwiczenia z rozpoznawania ptaków po piórach przeprowadził mgr inż. Cezary Ćwikowski z Bieszczadzkiego Parku Narodowego.

Omawiano również realizację programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży szkolnej oraz dyskutowano nad zmianami XXVII edycji programu „Zachowamy piękno i walory przyrodnicze Bieszczadów”.

W drugim dniu warsztatów odbyły się zajęcia terenowe na ścieżce przyrodniczo-historycznej „Wołosate–Tarnica”. Uczestnicy poznawali porosty zasiedlające różne gatunki drzew, porosty naskalne oraz poznawali ptaki zimujące w bieszczadzkich lasach.

08.02. – 16.06.2019

Zachowawcza Hodowla Konia Huculskiego w Wołosatem rozpoczęła w lutym sezon wyżrebień. Pierwszym nowym członkiem stada została myszata klaczka od klaczy Arkona-w po Ogierze Sanderus. Klacz otrzymała imię Alfa-w. W połowie czerwca, jako ostatni, urodził się kary ogierek od klaczy Wiśnia-w, który otrzymał imię Weles-w. W 2019 roku stado powiększyło się o 11 źrebąt. Badanie usg wykazało żrebność 20 klaczy, czyli jest to przychówek planowany w roku 2020.

21.02.2019

W Ośrodku Edukacji Ekologicznej w Ustrzykach Dolnych otwarto wystawę poświęconą walkom II Brygady Legionów Polskich w Karpatach Wschodnich. Kuratorem i autorem wystawy jest dr Jan Skłodowski – historyk, dr nauk humanistycznych Uniwersytetu Warszawskiego, fotografik, podróżnik, pisarz, badacz Kresów. Na wystawę składało się 18 plansz z reprodukcjami zdjęć i dokumentów z okresu walk na odcinku karpackim na przełomie 1914 i 1915 r. Wystawa prezentowana

była w okresie od 21.02. do 26.04., dzięki uprzejmości Muzeum Podkarpackiego w Krośnie.

20–24.02.2019

Przez cztery dni trwał XXXV Ogólnopolski Bieszczadzki Rajd Narciarski oraz II Bieszczadzki Rajd Narciarski Pracowników Parków Narodowych. Organizatorami byli Bieszczadzki Park Narodowy oraz Grupa Bieszczadzka GOPR.

Tego roku uczestnicy ogólnopolskiego rajdu mieli do wyboru cztery trasy – dwie ski-tourowe, jedną biegową oraz jedną na raketach śnieżnych, natomiast pracownicy Parków Narodowych wędrowali na nartach ski-tourowych. Malownicze odcinki prowadziły przez Tarnicę, Rawki, Połoninę Caryńską oraz dolinę górnego Sanu. Niestety, ostatniego dnia nie udało się przejść w całości wszystkich zaplanowanych tras z powodu silnego i mroźnego wiatru. Pomimo trudności wszyscy narciarze, weseli i bezpieczni, wrócili do bazy noclegowej Hotelu Górskiego w Ustrzykach Górnych, czego dopilnowali kierownicy tras, pracownicy Bieszczadzkiego Parku Narodowego i ratownicy Bieszczadzkiej Grupy GOPR.

Od czasu reaktywowania rajdów narciarskich w Bieszczadzkim Parku Narodowym, tj. od roku 1999, z roku na rok przyjeżdża coraz więcej miłośników zimowego wędrowania po górach. Rajd jest kontynuacją Bieszczadzkich Rajdów Narciarskich organizowanych w latach 1950–1970 przez PTTK.

Cele rajdów to propagowanie zimowego wypoczynku połączonego z poznaniem przyrody Karpat Wschodnich oraz popularyzacja mało znanych form aktywności, tj. narciarstwa ski-tourowego i śladowego. W Bieszczadach z roku na rok poprawia się baza noclegowa i gastronomiczna, zapewniająca dobre warunki bytowe zwolennikom zimowego wypoczynku.

16.03.2019

W Ośrodku Edukacji Ekologicznej BdPN w Ustrzykach Dolnych, odbyło się spotkanie informacyjno-szkoleniowe dla przewodników beskidzkich. Uczestnicy wysłuchali następujących prelekcji:

- „Puszcze, pierwobory, pralasy co one są w Bieszczadach?” – dr Stanisław Kucharzyk
- „Czy mamy bać się wilków i niedźwiedzi? – znaczenie parków narodowych dla ochrony dzikich zwierząt” – dr Bartosz Pirga (BdPN).
- Udostępnianie Bieszczadzkiego Parku Narodowego do zwiedzania – zmiany w Regulaminie, informacje dotyczące modernizacji infrastruktury na szlakach – dr Przemysław Wasiak
- Program szkoleń w 2019 r. dla przewodników i osób zajmujących się edukacją przyrodniczą – dr Grażyna Holly.

Na zakończenie spotkania wystąpił dr Jan Skłodowski (Uniwersytet Warszawski) z prelekcją i własną wystawą pt. „Legiony Polskie w Karpatach Wschodnich”.

23.04.2019

W Rzeszowie spotkali się naukowcy z całej Polski, zajmujący się badaniami geograficznymi. Ogólnopolska konferencja naukowa połączona była z obchodami stulecia Polskiego Towarzystwa Geograficznego, które ma swój oddział także w Rzeszowie. W Urzędzie Marszałkowskim można było oglądać 8 wystaw tematycznych. Pasjonaci geografii i podróży prezentowali odległe zakątki świata, ale i świat na znaczkach pocztowych, czy monety o tematyce podróżniczej. W konferencji uczestniczył dyrektor Bieszczadzkiego Parku Narodowego – dr Ryszard Prędki.

6–7.04.2019

Przeprowadzono szkolenie podstawowe dla przewodników beskidzkich zainteresowanych uzyskaniem licencji przewodnickiej Bieszczadzkiego Parku Narodowego. W ramach tych szkoleń pierwszego dnia odbywały się całodienne zajęcia teoretyczne zakończone egzaminem testowym, a w drugim dniu zajęcia terenowe na wybranej ścieżce przyrodniczej w BdPN.

Szkolenie dla drugiej grupy zostało powtórzone jesienią.

11.04.2019

Ogierzy z Zachowawczej Hodowli Konia Huculskiego w Wołosatem uczestniczyły w Klikowej pod Tarnowem w imprezie pt.: Uznawanie ogierów rasy huculskiej. Uznano do hodowli 3 ogierzy, które uzyskały najlepsze oceny z całej stawki koni. Ogier Ałun-w uzyskał 82 pkt. bonitacyjne, ogier Oman-w 80 pkt. Jako trzeci uznany został ogier hodowli BdPN - Wilk-w (80 pkt.), który od 2018 roku jest własnością osoby prywatnej.

13.04.2019

W przeddzień Niedzieli Palmowej Bieszczadzki Park Narodowy zorganizował i zaprosił pielgrzymów i turystów na III Bieszczadzką Drogę Krzyżową.

Rozpoczęcie uroczystości miało miejsce w kościele w Ustrzykach Górnych, gdzie arcybiskup senior Józef Michalik koncelebrował mszę świętą. Następnie pod opieką pracowników BdPN, goprowców i funkcjonariuszy Straży Granicznej pielgrzymi udali się z Wołosatego drogą w kierunku Przełęczy Bukowskiej, rozważając treści kolejnych stacji drogi krzyżowej. Ta religijno-turystyczna pielgrzymka zajęła pątnikom ok. 3 godzin.

27.04.2019

Z okazji Światowego Dnia Ziemi w Ośrodku Edukacji Ekologicznej w Ustrzykach Dolnych uroczystie podsumowano program „Kolorowe rozmowy z mieszkańcami naszej Ziemi”, organizując wernisaż prac plastycznych przedszkolaków. Uczestnicy tego artystycznego wydarzenia otrzymali dyplomy oraz książeczki „Przygoda wielka rysia Pędzelka”, nie zabrakło też słodkiego poczęstunku.

Dzieci od początku marca do połowy kwietnia uczestniczyły w zajęciach edukacyjnych i plastycznych w Muzeum Przyrodniczym Bieszczadzkiego Parku Narodowego w Ustrzykach Dolnych. Zwiedzały wystawę „Flora i fauna Bieszczadów”, brały udział w grach i zabawach edukacyjnych, a następnie wykonały kolorowe rysunki. W programie udział wzięło 332 dzieci z 12 bieszczadzskich placówek szkolnych i przedszkolnych.

2–19.05.2019

Realizacja mikroprojektu pn. „Przyroda w sąsiedztwie – polsko-słowacka współpraca przygranicznych parków narodowych w zakresie edukacji, promocji i ochrony przyrody Karpat Wschodnich” zakończyła się w maju 2019 r. wspólnymi akcjami edukacyjnymi, przeprowadzonymi po polskiej i słowackiej stronie.

2.05.2019

Z okazji obchodów 15-lecia przystąpienia Polski do Unii Europejskiej w Bieszczadzkim Parku Narodowym odbyło się wydarzenie pod nazwą: „Eko-Fundusze w Bieszczadach – 15 lat zmian na Podkarpaciu”. Dla licznie przybyłych do Wołosatego turystów przygotowano wiele atrakcji, między innymi projekcje filmów i diaporam przyrodniczych, pokazujących piękno bieszczadzkiej przyrody. Najwięcej atrakcji czekało na najmłodszych, a wśród nich „maskotka” – kostiumowy ryś Pędzelek, który podbił serca wielu dzieci. Najmłodszych cieszyły także zabawy w tzw. strefie malucha, pod nazwą: „Odwiedź dzikie królestwo rysia Pędzelka”, takie jak klocki plenerowe ze zwierzętami, gry, puzzle magnetyczne, kolorowanki i układanki, których głównym bohaterem był oczywiście herbowy gatunek Bieszczadzkiego Parku Narodowego – ryś. Ponadto dzieci mogły stworzyć wspólny album wspomnień: „Moje wspomnienia z wizyty w Bieszczadzkim Parku Narodowym”.

Przez okres majowego weekendu uruchomione zostało czasowe przejście graniczne Wołosate-Łubnia. Turyści piesi oraz rowerowi mieli możliwość przekroczyć granicę polsko-ukraińską i wybrać się na wycieczkę na Zakarpacie. Przez pięć dni SG odnotowała 2860 osób, które przekroczyły przejście w Wołosatem.

19.05.2019

Po stronie słowackiej, odbyła się otwarta impreza plenerowa, z udziałem pracowników BdpN, pn. „Dzień otwartych drzwi w Parku Narodowym Poloniny”. Celem wydarzenia było pokazanie mieszkańcom rejonu Snina najcenniejszych fragmentów przyrody PN Poloniny oraz nawiązanie do Europejskiego Dnia Parków Narodowych, który jest obchodzony 24 maja. W programie odbyły się najpierw zajęcia edukacyjne na ścieżce przyrodniczej w Rezerwacie Przyrody „Rożok”. Tematyka zajęć dotyczyła funkcjonowania puszczy karpackiej, a warto nadmienić, że Park Narodowy Poloniny szczyci się unikatowymi, karpackimi bukowymi pralasami, chronionymi w rezerwach przyrody, które są wpisane

na Listę Światowego Dziedzictwa Kultury i Przyrody UNESCO. Następnie, przy Ośrodku Informacyjno-Edukacyjnym w Nowej Sedlicy, zorganizowano różne gry i zabawy. Przedstawiciele Bieszczadzkiego Parku Narodowego przybliżyli Słowakom osobiwości przyrodnicze sąsiadującego Parku i zaprosili do jego odwiedzania.

11.05.2019

W Stalowej Woli Bieszczadzki Park Narodowy, wraz ze Stowarzyszeniem Euroregion Karpacki Polska, miał przyjemność zaprezentować się na stoisku w ramach kolejnej edycji Dni Otwartych Funduszy Europejskich. Ta niezwykle, pełna rozmachu impreza plenerowa, miała miejsce na Błoniach nad Sanem. Teren podzielony została na 10 stref tematycznych, a wśród nich Strefa Zdrowia, Strefa Nauki, Lotnicza czy Sportowo-Rekreacyjna. BdPN gościł w Strefie Funduszy Europejskich. Mieszkańcy Stalowej Woli z chęcią odwiedzali nasze stoisko, prosili o informacje i porady dotyczące planowanych wypraw do Bieszczadzkiego PN, a my przybliżaliśmy dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe Międzynarodowego Rezerwatu Biosfery „Karpaty Wschodnie”. Mieliśmy również okazję udzielić krótkiego wywiadu dla TV Rzeszów i opowiedzieć o realizowanych przez Park projektach unijnych oraz aplikacji mobilnej „Bieszczady & MRB Karpaty Wschodnie”.

24.05.2019

Przy Terenowej Stacji Edukacji Ekologicznej BdPN w Wołosatem odbyło się symboliczne otwarcie ogrodu edukacyjnego, wraz z jego „premierowym” zwiedzaniem. Podczas otwarcia ogrodu odbyły się konkursy przyrodnicze z nagrodami oraz zajęcia warsztatowe z wykorzystaniem różnych zmysłów, w tym z użyciem tyflografik. Wydarzenie było zrealizowane z udziałem nauczycieli słowackich i polskich, w ramach mikroprojektu polsko-słowackiego pn.: „Przyroda w sąsiedztwie – polsko-słowacka współpraca przygranicznych parków narodowych w zakresie edukacji, promocji i ochrony przyrody Karpat Wschodnich”.

Nowy ogród edukacyjny ma spełniać przede wszystkim funkcje edukacyjne, umożliwiając poznanie charakterystycznych dla bieszczadzskich siedlisk roślin, z wykorzystaniem różnych zmysłów – wzroku, zapachu, smaku, dotyku i słuchu. Można tam obejrzeć zarówno gatunki typowe dla siedlisk naturalnych (leśne i połoninowe), czy półnaturalnych (łąkowe i pastwiskowe), a także gatunki sadzone przez dawnych mieszkańców jako rośliny ozdobne i użytkowe. W ogrodzie znajdują się ponadto typowe skały budujące flisz karpacki oraz pomoce dydaktyczne służące rozpoznawaniu gatunków drzew, m.in. dendrofon, który poprzez wydobywanie dźwięków z dobranych pod względem akustycznym gatunków drzew uczy jednocześnie rozpoznawania ich po układzie słoików i kolorze drewna. Znajduje się również tablica z rozpiętością skrzydeł różnych gatunków ptaków oraz obracane kostki z gatunkami zwierząt i ich tropami. Ogród jest przystosowany

dla osób niepełnosprawnych, dzięki czemu mogą one poznać rośliny występujące na połoninach, niedostępnych do zwiedzania na wózkach. Na naszej stronie internetowej przekazywany jest przez kamerę najładniejszy aspekt ogrodu w danym czasie. Otwarcie ogrodu edukacyjnego było ostatnim działaniem realizowanego od maja 2018 r. mikroprojektu polsko-słowackiego, który współfinansowany był przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz budżetu państwa za pośrednictwem Euroregionu Karpackiego w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Interreg V-A PL-SK 2014-2020.

24–25.05.2019

W TSEE w Wołosatem odbyły się dwudniowe warsztaty dla nauczycieli i innych osób zajmujących się edukacją przyrodniczą. Warsztaty rozpoczęto uroczystym otwarciem i zwiedzaniem Ogrodu Edukacyjnego powstającego przy Terenowej Stacji Edukacji Ekologicznej. Towarzyszyły mu konkursy i zabawy. Wieczorem uczestnicy wysłuchali dwóch prelekcji wprowadzających w tematykę zajęć terenowych, a były to:

- Bieszczadzkie płazy i gady – występowanie, rozpoznawanie, elementy biologii, którą przeprowadził mgr inż. Cezary Ćwikowski z Bieszczadzkiego Parku Narodowego.
- Dźwięki wiosennego lasu – rozpoznawanie ptaków po głosach – zaprezentowaną przez Wojciecha Guzika z Politechniki Krakowskiej.

W drugim dniu warsztatów uczestnicy, już o piątej rano, wybrali się na obserwację ptaków, które prowadził ornitolog Wojciech Guzik. Podczas wędrowki w dolinie Wołosatki udało się usłyszeć/zobaczyć kilkadziesiąt gatunków, między innymi krętogłowy, dziwonie, wilgi, derkacze, zniczki, strzyżyki i pokrzewki. Po krótkiej przerwie na śniadanie, pod okiem pracownika BdPN mgr. inż. Marka Holly, grupa odwiedziła pobliskie oczka wodne. Mimo niesprzyjającej pogody udało się zaobserwować kumaki górskie i traszki karpackie oraz bezkręgowce wodne: pijawki, larwy ważek, pływaki żółto-brzeżki, płoszczyce, pluskolce i nartniki, a w sąsiedztwie oczek padalca i jaszczurkę żyworodną.

Maj 2019

Od maja do końca sezonu turystycznego, na nowo utworzonym parkingu w Wołosatem, można było obejrzyć plenerową wystawę fotograficzną pt. „Skarby podkarpackiej przyrody i kultury – Bieszczady”. Wystawa została wykonana przy udziale Marszałka Województwa Podkarpackiego i Bieszczadzkiego Parku Narodowego. Ekspozycja składała się z 24 plansz pokazujących wyjątkowość Podkarpacia, a w szczególności Bieszczadów. Województwo podkarpackie należy do najcenniejszych pod względem przyrodniczym obszarów w Polsce. Świadczą o tym liczne i rozległe obszarowe formy ochrony przyrody, obejmujące niemal połowę jego powierzchni. Dwa parki narodowe, dziesięć parków krajobrazowych, trzy-

naście obszarów chronionego krajobrazu i blisko sto rezerwatów przyrody chroni lasy o różnym stopniu naturalności, półnaturalne zbiorowiska nieleśne – od bagiennych i torfowiskowych po suche murawy, i wysokogórskie obszary połoninowe w najwyższych partiach Bieszczadów. Ekosystemy te są siedliskiem licznych populacji rzadkich w innych regionach gatunków roślin, grzybów i zwierząt. Do wybitnie cennych terenów Podkarpacia, Polski i Europy zalicza się z pewnością Bieszczadzki Park Narodowy, chroniący południowo-zachodni kraniec Bieszczadów Zachodnich. Te właśnie walory przyrodnicze i kulturowe województwa eksponuje wystawa na wielkoformatowych planszach ze zdjęciami i krótkimi polsko-angielskimi opisami.

Czerwiec 2019

W czerwcu 2019 r. zakończyła się XX edycja programu „Moje Bieszczady”. W roku szkolnym 2018/19 do udziału w programie „Moje Bieszczady” zgłosiło się 319 uczniów i 19 nauczycieli z 17 szkół podstawowych. Wszyscy uczniowie otrzymali pakiety zadań na cztery pory roku. Każda grupa miała możliwość bezpłatnego zwiedzenia Muzeum Przyrodniczego. Każdy uczestnik programu, który pracował z pakietami zadań przez cały rok szkolny, otrzymał w nagrodę wydawnictwo BdPN – książeczkę pt. „Przygoda wielka rysia Pędzelka”. Wszystkie grupy otrzymały zaświadczenia upoważniające do bezpłatnego wstępu na wybraną ścieżkę przyrodniczą w Bieszczadzkim Parku Narodowym oraz klucz do oznaczania roślin „Flora wiosenna lasów”, mapę przyrodniczo-turystyczną z informatorem „Bieszczadzki Park Narodowy”, folder „Muzeum Przyrodnicze” oraz torbę z nadrukiem „Poznaj i chroń przyrodę Bieszczadzkiego Parku Narodowego”.

4.06.2019

W Urzędzie Marszałkowskim województwa podkarpackiego podpisano umowę, w kwocie 150 tys. Zł, na budowę bacówki na Połoninie Wetlińskiej. Dotacja dla Bieszczadzkiego Parku Narodowego na sfinansowanie budowy bacówki wraz z wyposażeniem została przyznana przez sejmik województwa 28 stycznia 2019 roku, na wniosek Bieszczadzkiego Parku Narodowego.

Inwestycja ta jest próbą zapoczątkowania idei powrotu pasterstwa (kulturowego wypasu) na połoniny, którego zaprzestano po II wojnie światowej. Wypas kulturowy owiec jest kolejnym z elementów szerszego programu zagospodarowania Połoniny Wetlińskiej, na który składają się również: remont schroniska „Chatka Puchatka” – dofinansowany z RPO WP, budowa kładki widokowej z kratownicy na grzbiecie Połoniny Wetlińskiej, restytucja stanowisk roślin uszkodzonych w wyniku ruchu turystycznego, stworzenie nowych odcinków ścieżek przyrodniczych, rozwój usług z zakresu upowszechniania wiedzy przyrodniczej, czy też powstanie nowych produktów lokalnych. Wszystkie te działania mają przyczynić się do utrzymania oraz poprawy stanu środowiska oraz atrakcyjności turystycznej naszego regionu.

12.06.2019

Przez dwa dni odcinek szlaku na Tarnicę był zamknięty ze względu odnalezienie na Przełęczy pod Tarnicą niewybuchu, pochodzącego z okresu II wojny światowej. Do odkrycia przyczynił się uczeń ze Szkoły w Orlach, który grzebiąc patykiem w ziemi natknął się na znalezisko. Szczęśliwym zbiegiem okoliczności jednym z dwóch przewodników opiekujących się grupą był emerytowany saper, który wstępnie zabezpieczył groźne znalezisko. Niewybuch został rozminowany przez saperów z 21 Brygady Strzelców Podhalańskich.

16.06.2019

Bieszczadzki Park Narodowy uczestniczył w corocznym Karpackim Jarmarku Turystycznym w Ustrzykach Dolnych. Impreza plenerowa, zorganizowana w Parku pod Dębami, cieszyła się sporym zainteresowaniem wśród mieszkańców, jak i turystów odwiedzających Bieszczady. Oprócz lokalnych rzemieślników, artystów, rękodzielników, nie zabrakło stoisk turystycznych, animacyjnych oraz edukacyjnych. W naszym namiocie edukacyjnym było gorąco – chętnie w grach i zabawach przyrodniczych uczestniczyły dzieci, młodzież, a także rodzice i dziadkowie, którzy z dużym zaangażowaniem rozwiązywali zagadki faunistyczne. Nie zabrakło pytań i porad dotyczących szlaków i górskich wędrówek po parku narodowym.

17–18.06.2019

W ramach stałych programów edukacyjnych, w marcu, dla uczniów klasy I Zespołu Szkół Licealnych w Ustrzykach Dolnych, odbył się cykl tematycznych prelekcji w Ośrodku Edukacji Ekologicznej i Muzeum Przyrodniczym BdPN w Ustrzykach Dolnych. 17–18 czerwca, pracownicy Parku – Marek Holly oraz Bartosz Pirga – zorganizowali dla nich zajęcia terenowe. Pierwszego dnia uczestnicy poznawali przyrodę BdPN wędrując ścieżką „Wołosate–Tarnica”, natomiast drugiego dnia tropili duże drapieżniki w paśmie granicznym. Bazą wypadową była Terenowa Stacja Edukacji Ekologicznej w Wołosatem.

Lipiec–sierpień 2019

Cykl prelekcji „Wakacyjne spotkania z przyrodą” odbywa się od lat, w każdy piątek lipca i sierpnia, w Muzeum Przyrodniczym Bieszczadzkiego Parku Narodowego w Ustrzykach Dolnych. Zaproszeni goście opowiadają głównie o przyrodzie, dzielą się swoim doświadczeniem i spostrzeżeniami, ilustrując wypowiedzi pięknymi fotografiami, filmami i diaporamami.

Pamiętajcie o ogrodach... Tymi słowami rozpoczął inauguracyjną prelekcję dr Tomasz Winnicki. Mówiąc te słowa miał na myśli głównie obszary takie jak parki narodowe i rezerваты przyrody, które chronią najcenniejsze fragmenty naszej przyrody. Podkreślił rolę lasów górskich, takich jak np. w Bieszczadzkim PN – ze starymi drzewami i dużą ilością leżaniny, młakami i źródłiskami, które są rezerwuarem niezbędnej nam do życia wody.

Piękne, naturalne krajobrazy puszczy karpackiej, polskich parków narodowych oraz Islandii zaprezentowała Katarzyna Gubrynowicz, fotograf przyrody.

Skąd wzięła się nazwa Góry Słonne wyjaśnił dr Stanisław Kucharzyk. Opowiedział jak powstały złoża halitu w Polsce oraz jaka była historia eksploatacji soli i solanek w Górach Słonnych.

Zaprosiliśmy również prelegentów z dwóch polskich parków narodowych. Maciej Szajowski opowiedział o Puszczy Kampinoskiej leżącej w pradolinie Wisły, a Marek Tokarzewski odkrył przed słuchaczami tajemnice Poleskiego PN.

Prof. Bogdan Zemanek podzielił się wrażeniami z podróży przez północną Hiszpanię. Przedstawił malownicze doliny rzek, skaliste wybrzeża oraz zabytki miast i miasteczek – kościoły, katedry, zamki, kamienne mosty.

Dr Marian Szewczyk zaprezentował zapierające dech w piersi krajobrazy z Kaukazem w tle, zdjęcia przedstawiające bardzo bogatą i urozmaiconą florę, ale także gruzińską tradycję, kulturę i zabytki.

Największe góry świata odwiedziła Hanna Myślińska. Wzięła udział w pierwszym polskim wejściu na Himlung (7126 m n.p.m.), szczyt położony na granicy Nepału i Tybetu. Wprawdzie szczytu nie udało się jej zdobyć, ale przywiozła z tej wyprawy niesamowite wspomnienia i zdjęcia, którymi podzieliła się z uczestnikami spotkania.

Podczas ostatniego spotkania, dr Marta Pisarek mocno podkreśliła rolę drzew w naszym najbliższym otoczeniu – w miastach i w krajobrazie. Zachęcała również uczestników spotkania do korzystania z terapeutycznej mocy lasów.

5.07.2019

W Sali wystaw czasowych OEE w Ustrzykach Dolnych otwarto wystawę fotograficzną „Barwy krajobrazu”. Autorką zdjęć jest Katarzyna Gubrynowicz – fotograf przyrody, artysta grafik, członek Związku Polskich Artystów Plastyków, w latach 2013–2016 prezes Związku Polskich Fotografów Przyrody (ZFPF). Wystawa składała się z 44 fotografii prezentujących piękno krajobrazu polskich gór (Bieszczady, Tatry, Pieniny, Beskid Żywiecki), krajobrazów leśnych nizinnych Parków Narodowych (Kampinoski PN, Wigierski PN, Białowiecki PN, Ojcowski PN) oraz krajobrazów Islandii. Fotografie można było oglądać do 25 października.

23.07.2019

Bieszczadzki Park Narodowy podpisał umowę z Generalną Dyrekcją Lasów Państwowych na finansowanie wykonania wybranych działań ze środków funduszu leśnego. Wnioskowane o dofinansowanie zadania objęły:

- Ochronę przyrody poprzez działania czynnej ochrony ekosystemów leśnych (m.in. cięcia związane z przebudową i przemianą drzewostanów, pielęgnacje

i zabezpieczenie upraw leśnych, rozgradzanie upraw) oraz bieżącą konserwację i remont infrastruktury technicznej szlaków (m.in. bariery wysokie, dyłowniki, stopnie ziemno-kamienne);

- Udostępnianie obszaru Parku tj. utrzymanie czystości i drożności na szlakach turystycznych (usuwanie i wywóz śmieci, utrzymanie toalet przenośnych, usuwanie niebezpiecznych drzew), doposażenie szlaków w infrastrukturę turystyczną (ławki, ławostoły, kosze na śmieci), konserwację istniejących obiektów typu wiaty, deszczochrony i punkty kasowe;
 - Edukację – uzupełnienie oznakowania ścieżek edukacyjnych, montaż konstrukcji tablicy informacyjnej, bieżące utrzymanie otoczenia obiektów turystycznych i ścieżek przyrodniczych poprzez koszenie i odkrzaczanie.
- Całkowity koszt projektu zamknął się w kwocie 1 146 640,80 zł.

9.08.2019

Przyszłość Karpat i współpraca transgraniczna to główne tematy rozmów podczas II Karpackich Dni Dobrosąsiedztwa, które odbyły się w Muczmem. W wydaniu udział wzięli przedstawiciele rządu, organizacji pozarządowych oraz goście z zagranicy: Węgier, Słowacji, Ukrainy. W czasie trwania imprezy Bieszczadzki Park Narodowy prowadził akcję edukacyjną pod namiotem. Nasi goście, głównie rodziny z dziećmi, mogli odkryć tajemnice bieszczadzkiej przyrody poprzez gry i zabawy. Natomiast turystom udzielano praktycznych porad i informacji na temat szlaków turystycznych na terenie BdPN.

10.08.2019

Na terenie Ośrodka Edukacyjno-Muzealnego w Zwierzyńcu, odbyła się plenerna impreza edukacyjna „Dzień Otwarty Roztoczańskiego Parku Narodowego”. Tegoroczna tematyka dotyczyła ekologii i ochronie największego przedstawiciela rodziny kotowatych w Europie – rysia. Nie mogło na takim spotkaniu zabraknąć reprezentacji Bieszczadzkiego Parku Narodowego. Pracownicy BdPN w formie diaporam, konkursów i zabaw zaprezentowali rysia – gatunek herbowy Parku oraz inne osobliwości bieszczadzkiej przyrody.

31.08.2019

Ostatni weekend sierpnia to duży sukces stadniny Zachowawczej Hodowli Konia Huculskiego Bieszczadzkiego Parku Narodowego. Ogier Wag-w, podczas kwalifikacji na Mistrzostwa Polski Konia Huculskiego, odbywających się w Rudawce Rymanowskiej, zdobył 44 punkty i uzyskał tytuł Czempiona Hodowlanego, zajmując czołowe miejsce w stawce 12 koni.

19–21.09.2019

W Ośrodku wypoczynkowym w Zatwarnicy i Terenowej Stacji Edukacji Ekologicznej Bieszczadzkiego Parku Narodowego w Suchych Rzekach, odbyła się

XXVIII Międzynarodowa Konferencja, pod hasłem – „Znaczenie Bieszczadzkiego Parku Narodowego dla badań naukowych i edukacji ekologicznej”.

W Konferencji wzięło udział 77 przedstawicieli 29 różnych instytucji naukowych, organów i jednostek rządowych i samorządowych, organizacji pozarządowych zarówno z Polski, jak i Słowacji i Ukrainy – trzech państw, których przygraniczne obszary tworzą Międzynarodowy Rezerwat Biosfery „Karpaty Wschodnie”.

Podczas konferencji nastąpiło uroczyste otwarcie Terenowej Stacji Edukacji Ekologicznej w Suchych Rzekach. Modernizacja została wykonana z wykorzystaniem innowacyjnych rozwiązań technologicznych w zakresie energii odnawialnej. Nowy wizerunek i kształt obiektu doskonale wpisują się w otaczający krajobraz. Obiekt powstał na potrzeby edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży szkolnej oraz osób dorosłych z terenu całej Polski. Modernizację i doposażenie Stacji wykonano dzięki umowie z NFOŚiGW.

W piątek, 20 września, w ramach sesji terenowej, uczestnicy konferencji poznawali walory edukacyjne transgranicznej polsko-słowackiej ścieżki przyrodniczej „Wielka Rawka – Nova Sedlica”. Dyskutowano o problemach ochrony przyrody, podziwiano rozległe panoramy z połonin, zwiedzono rezerwat „Stużica” – obiekt światowego dziedzictwa UNESCO, jeden z najcenniejszych obszarów chronionych Słowacji. W sobotę z kolei uczestnicy mieli okazję poznać rezerwat „Havesowa” – również obiekt światowego dziedzictwa UNESCO, chroniący lasy bukowe o charakterze pierwotnym.

Konferencja została objęta patronatem honorowym przez Sekretarza Stanu w Ministerstwie Środowiska – Głównego Konserwatora – Małgorzatę Joannę Goślińską, Wojewodę Podkarpackiego – Ewę Leniart i Marszałka Województwa Podkarpackiego – Władysława Ortyła. Organizację konferencji dofinansował Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie.

3.10.2019

W Bieszczadzkim Parku Narodowym odbyła się wizyta studyjna Departamentu Funduszy Ekologicznych Ministerstwa Środowiska. W trakcie wizyty przedstawiciele Ministerstwa zapoznani zostali ze stopniem zaawansowania projektów, realizowanych w ramach II osi POIiŚ 2014-2020.

Przeгляд dotyczył projektów: Wykonanie kompleksowej rewitalizacji szlaków pieszych Bieszczadzkiego Parku Narodowego w celu wzmocnienia ochrony ich otoczenia przyrodniczego w latach 2017–2020 oraz modernizacja Terenowej Stacji Edukacji Ekologicznej Bieszczadzkiego Parku Narodowego w Suchych Rzekach.

8.10.2019

Bieszczadzki Park Narodowy gościł Reinholda Josta – Ministra ds. Środowiska i Ochrony Konsumentów Kraju Saary Republiki Federalnej Niemiec wraz z współpracownikami, dr. Michaeliem Großem – Konsulem Generalnym Republi-

ki Federalnej Niemiec oraz przedstawicielami Fundacji Ochrony Przyrody Kraju Saary (Naturlandstiftung Saar).

Organizatorem wizyty ze strony polskiej była Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie. Spotkanie miało na celu przygotowanie planowanej na przyszły rok wizyty studyjnej przedstawicieli Naturlandstiftung Saar, którzy chcieliby zapoznać się z problematyką ochrony przyrody realizowanej w ramach parków narodowych, rezerwatów przyrody i parków krajobrazowych.

W czasie wizyty omówione zostały zagadnienia związane z zarządzaniem oraz gospodarowaniem zasobami przyrodniczymi pod kątem wymiany doświadczeń i przyszłą współpracą w tym zakresie. Kraj Związkowy Saary, ze stolicą w Saarbrücken, położony jest w południowo-zachodniej części Niemiec i jest landem partnerskim województwa podkarpackiego w zakresie m.in. rozwoju gospodarczego, kultury, rolnictwa, a także wymiany doświadczeń dotyczących pozyskiwania funduszy unijnych i oświaty.

11.10.2019

W Terenowej Stacji Edukacji Ekologicznej w Suchych Rzekach odbyła się inauguracja zajęć edukacyjnych wraz z uroczystą prezentacją zmodernizowanej stacji, w związku z zakończeniem projektu pn. „Modernizacja Terenowej Stacji Edukacji Ekologicznej Bieszczadzkiego Parku Narodowego w Suchych Rzekach służącej realizacji programu edukacji ekologicznej”. Wydarzenie zostało zorganizowane w ramach zaplanowanych w projekcie działań informacyjno-promocyjnych.

Obiekt ten powstał w oparciu o przebudowę zamortyzowanego budynku po dawnym hotelu robotniczym, który Bieszczadzki Park Narodowy przejął w 1991 r. Po przeprowadzeniu niezbędnych remontów stacja, przez kilkanaście lat, służyła jako zaplecze do prowadzenia zajęć edukacyjnych. Z roku na rok budynek był jednak w coraz gorszym stanie i wymagał modernizacji. Po długich staraniach udało się w 2016 r. otrzymać środki z dotacji dzięki umowie z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, jako Instytucją Wdrażającą, przy wsparciu środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w ramach II osi priorytetowej „Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu”, działanie 2.4 Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna. Prace zostały ukończone w 2019 r. i odnowiony obiekt posiada obecnie 26 miejsc noclegowych (pokoje z łazienkami), salę audiowizualną oraz aneks kuchenny do przygotowywania posiłków. Jest dostępny dla osób niepełnosprawnych. Modernizacja została wykonana z wykorzystaniem innowacyjnych rozwiązań technologicznych w zakresie energii odnawialnej.

11–12.10.2019

W nowo otwartej Terenowej Stacji Edukacji Ekologicznej w Suchych Rzekach, odbyły się warsztaty terenowe pt.: Interpretacja zjawisk przyrodniczych na ścieżce

dydaktycznej „Suche Rzeki–Smerek”, w których uczestniczyli nauczyciele od lat współpracujący z Bieszczadzkim Parkiem Narodowym w ramach stałych programów edukacyjnych.

W pierwszym dniu warsztatów odbył się cykl prelekcji, związanych z tematyką edukacyjną. Magdalena Zawadzka zaprezentowała panel edukacyjny dla dzieci „Odwiedź dzikie królestwo rysia Pędzelka” a Beata Szary opowiedziała i pokazała jak interpretować dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe. Cezary Ćwikowski z kolei objaśniał na przykładach jak wykonać udane fotografie i wykorzystać je w edukacji przyrodniczej. Ostatnia prelekcja, poprowadzona przez Grażynę Holly, dotyczyła Bieszczadzkiego PN jako zaplecza do prowadzenia edukacji przyrodniczej.

W godzinach wieczornych odbyło się seminarium dotyczące programów i metod w edukacji przyrodniczej oraz omówiono kierunki dalszej współpracy Bieszczadzkiego PN z nauczycielami.

Drugiego dnia uczestnicy wybrali się na zajęcia terenowe na ścieżce przyrodniczej „Suche Rzeki–Smerek”. Celem zajęć była interpretacja zjawisk i procesów przyrodniczych prowadzona przez pracowników edukacyjnych Parku – mgr Beatę Szary i mgr inż. Cezarego Ćwikowskiego.

26.10. – 30.12.2019

Przez ponad dwa miesiące w muzeum przyrodniczym BdPN w Ustrzykach Dolnych można było oglądać dwie wystawy fotograficzne. „Od Łemkowszczyzny po Huculszczyznę” i „Huculszczyzna jako inspiracja twórczości i filozofii Stanisława Vincenza”. Pierwsza z wystaw to reprodukcje archiwalnych zdjęć wykonanych przez prof. Romana Reinfussa w latach 1930–1939 na obszarze Pogórza Karpackiego, Beskidu Niskiego, Bieszczadów i pogranicza Gorganów i Czarnohory. Druga wystawa obejmowała 60 fotografii związanych ze Stanisławem Vincenzem, jego rodziną i Huculszczyzną. Fotografie przedstawiają pisarza z jego przyjaciółmi Huculami, z którymi związał się na całe życie i którzy byli inspiracją jego twórczości pisarskiej, nawet po opuszczeniu Huculszczyzny. Niezwykle ciekawe są również fotografie przedstawiające budownictwo sakralne, obrzędy, typy huculskie, spław drewna i widoki górskie. Wystawy zostały udostępnione przez Muzeum Podkarpackie w Krośnie. Obie wystawy opracował Robert Kubit.

24.04.2019

W Ośrodku Informacji i Edukacji Turystycznej BdPN w Lutowiskach otwarto poplenerową wystawę Związku Polskich Fotografów Przyrody Okręgu Roztoczańsko-Podkarpackiego zatytułowaną „Jesienne Foto Bieszczady 2018”. Wystawa była pokłosiem pleneru fotograficznego, jaki odbył się jesienią 2018 roku w Bieszczadach. Na wystawie zaprezentowano kilkadziesiąt prac. BdPN był współorganizatorem wystawy.

Wernisaż otworzył dyrektor BPN – dr Ryszard Prędko. Trwającą dwie godziny imprezę poprowadziła znana bieszczadzka fotografka – Inka Wiecieńska. Wśród gości byli m. innymi, nadleśniczy Nadleśnictwa Stuposiany Jan Mazur, prezes Związku Polskich Fotografów Przyrody Zygmunt Urzędnik, przybyli z całej Polski uczestnicy rozpoczynającego się w Wołosatem pleneru fotograficznego pt. „Powitanie wiosny”, bieszczadzcy artyści, turyści oraz mieszkańcy Lutowisk.

15–17.11.2019

W Kampinoskim Parku Narodowym odbył się festiwal „Wizje Natury”. Jednym z laureatów festiwalu został pracownik Bieszczadzkiego Parku Narodowego Cezary Ćwikowski. Nasz kolega, specjalista ds. edukacji w Ośrodku Edukacji Ekologicznej w Ustrzykach Dolnych, otrzymał wyróżnienie za diaporamę „W morzu chmur”, prezentującą piękno oraz walory przyrodnicze i krajobrazowe Bieszczadzkiego PN.

Wizje Natury to międzynarodowy festiwal fotografii przyrodniczej organizowany przez Związek Polskich Fotografów Przyrody oraz Kampinoski Park Narodowy. Na Festiwalu swoje dokonania prezentowali uznani fotografowie ze świata i Polski. Podczas imprezy pokazali się również wystawcy oferujący szeroką gamę sprzętu fotograficznego i akcesoriów. Swoje stoiska miały także wydawnictwa przyrodnicze i fotograficzne oraz organizacje pozarządowe.

Wyróżnioną diaporamę „W morzu chmur” można obejrzeć na stronie: <https://www.youtube.com/watch?v=g-pRTcFTBe0&feature=share&fbclid=IwAR0CTUzkQLM1Bw42xWx91fVLRHYRLoSaaNGTEI0roKBiIclAtCBTznXnXQ>

Grudzień 2019

Zakończono realizację projektu „Modernizacja Terenowej Stacji Edukacji Ekologicznej Bieszczadzkiego Parku Narodowego w Suchych Rzekach służącej realizacji programu edukacji ekologicznej”. Projekt, realizowany w latach 2016–2019, obejmował swoim zakresem przebudowę, nadbudowę i rozbudowę istniejącego obiektu Stacji w celu zmiany jej układu funkcjonalnego i konstrukcyjnego.

Zmianie uległa konstrukcja dachu. Zaprojektowano charakterystyczne dla regionu kąty nachylenia i wielkość jego połaci. W elewacjach zastosowano tradycyjne materiały wykończeniowe – kamień i drewno. Zadbano o detal architektoniczny, aby bryle obiektu nadać formę nawiązującą do architektury regionalnej, dobrze wpisaną w otaczający krajobraz.

W wyniku przebudowy powstała przestronna sala konferencyjna, wyposażona w nowoczesny sprzęt audiowizualny. Pokoje 2- i 5-osobowe mogą pomieścić łącznie 26 osób. Wybudowano nowe łazienki z prysznicami (w tym: dla potrzeb osób niepełnosprawnych), urządzono przestronną, w pełni wyposażoną kuchnię wraz z jadalnią. Dostęp do budynku został przystosowany dla osób niepełnosprawnych.

Obiekt, położony z dala od innych miejscowości, posiada dostęp do Internetu. Jest dodatkowo zasilany energią uzyskiwaną z paneli fotowoltaicznych o łącznej mocy 10 kW. W instalacji centralnego ogrzewania zastosowano również powietrzne pompy ciepła.

Inwestycja była realizowana przy wsparciu środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020, II oś priorytetowa Ochrona Środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu działanie 2.4 Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna. Projekt został sfinansowany przy udziale środków unijnych z Funduszu Spójności.

1.12.2019

Bieszczadzki Park Narodowy, zorganizował aukcję koni huculskich w Zachowawczej Hodowli Konia Huculskiego w Wołosatem. Zostało wystawionych 10 klaczy. Podczas aukcji zostały sprzedane 3 klacze: Bajka-w, Ochota-w oraz Olga-w, w późniejszym terminie sprzedane zostały kolejne klacze – Bazylika-w oraz Giza-w.

6.12.2019

W Krakowie odbyło się posiedzenie Rady Naukowej Bieszczadzkiego Parku Narodowego. Podczas spotkania przedstawiciele dyrekcji przedstawili bieżącą sytuację Parku oraz problemy z jakim mierzy się BdPN.

Dyrektor – dr Stanisław Kucharzyk przedstawił bieżący stan zaawansowania prac nad remontem schroniska „Chatka Puchatka” oraz budowę na Połoninie Wętleńskiej baczki do prowadzenia kulturowego wypasu owiec.

Rada Parku zapoznała się z dwoma projektami: budową masztu telefonii komórkowej na Przełęczy Wyżnej oraz budową pomnika „Ludziom Wolności w Bieszczadach” na Przełęczy Wyżniańskiej. Po obszernej dyskusji oba te projekty spotkały się z negatywną oceną członków Rady Parku. W przypadku pomnika, RP BdPN sugerowała, aby zmienić lokalizację tego upamiętnienia – niekoniecznie na terenie Parku, proponując między innymi parking na punkcie widokowym nad Lutówkami. Jeśli chodzi o maszt telefonii na Przełęczy Wyżnej przedstawiciele Rady Parku stwierdzili, że w sytuacji kiedy wchodzi w życie system 5G oparty o małe stacje bazowe, być może planowany maszt stałby się szybko przeżytkiem, a z pewnością byłaby to ingerencja w krajobraz.

W związku ze zbliżającymi się Świątami Bożego Narodzenia ostatnie posiedzenie Rady Naukowej BdPN w 2019 roku zakończono życzeniami i podziękowaniem się opłatkiem.

11.12.2019

W Ośrodku Edukacji Ekologicznej BdPN w Ustrzykach Dolnych, odbył się konkurs podsumowujący program „Zachowamy piękno i walory przyrodnicze

Bieszczadów”, w którym wzięło udział 61 uczniów z 14 szkół. Uczniowie startowali w dwóch konkurencjach: zespołowej i indywidualnej. Do finału konkursu zakwalifikowało się 6 najlepszych szkół reprezentowanych przez 3-osobowe zespoły oraz pięcioro najlepszych uczniów w kategorii indywidualnej. W kategorii indywidualnej zwyciężyli uczniowie ze szkół podstawowych w Tarnawie Dolnej, Ustrzykach Dolnych nr 2 i Lesku. W konkurencji zespołowej zwyciężyły szkoły: SP Tarnawa Dolna (I miejsce), ZSS Ustrzyki Dolne nr 2 (II miejsce), SP Zagórz (III miejsce), SP Lutowiska (IV miejsce), SP Myczków (V miejsce) i SP Polana (VI miejsce).

W tegorocznej edycji programu edukacyjnego dla szkół podstawowych pt. „Zachowamy piękno i walory przyrodnicze Bieszczadów” wzięło udział 276 uczniów z 19 szkół z powiatów: bieszczadzkiego, leskiego i sanockiego. Program realizowano od marca do grudnia 2019 r. W marcu i kwietniu, w Ośrodku Edukacji Ekologicznej w Ustrzykach Dolnych, odbywały się zajęcia kameralne, na których przedstawiono zagadnienia z zakresu historii powstania BdPN, przyrody nieożywionej, flory i fauny Parku.

W maju i czerwcu młodzież uczestniczyła w dwudniowych warsztatach z bazą w Terenowej Stacji Edukacji Ekologicznej w Wołosatem. Zajęcia prowadzono na ścieżce przyrodniczo-historycznej Wołosate–Tarnica oraz w dolinie potoku Wołosatka.

Po przerwie wakacyjnej, we wrześniu i w październiku, odbywały się dwudniowe lub jednodniowe (do wyboru) zajęcia terenowe na wybranych przez szkoły ścieżkach przyrodniczych Bieszczadzkiego Parku Narodowego. Uczestnicy mieli okazję poznać walory przyrodnicze i krajobrazowe różnych obszarów Parku. Zajęcia terenowe wiosenne i jesienne miały również na celu zaangażowanie młodzieży do przygotowania prezentacji multimedialnej pt: „Bieszczadzki Park Narodowy okiem...”, która była konieczna, aby uczestniczyć w części konkursowej niniejszego programu.

XXVII edycja programu odbyła się pod patronatem honorowym Podkarpackiego Kuratora Oświaty, a nagrody w konkursie dofinansował Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie.

Działalność wydawnicza BdPN

Roczniki Bieszczadzkie 2019 / tom 27

Jak co roku, we wrześniu, ukazały się drukiem kolejne, dwudzieste siódme, Roczniki Bieszczadzkie. Z 440 stron, ok. 100 stron stanowią sprawozdania z ekspedycji do wybranych historycznych obiektów ochrony przyrody, znajdujących się obecnie na terenie Ukrainy. Sprawozdania te zostały przedstawione na jesiennej konferencji pt. „100 lat ochrony przyrody w obszarach dzisiejszej południo-

wo-wschodniej Polski i zachodniej Ukrainy”, która miała miejsce w dniach 13–17 września 2018 roku. W Rocznikach zamieszczono krótkie opisy obiektów, zdjęcia fitosocjologiczne i dokumentację fotograficzną. W dalszej części Roczników opublikowano 15 artykułów naukowych, dotyczących Bieszczadów, Karpat oraz polsko-ukraińskiego pogranicza.

Roczniki ukazały się w nakładzie 600 egz., a pdf-y poszczególnych artykułów są dostępne na stronie internetowej www.bdpn.pl

Ponieważ wydanie zostało dofinansowane przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie, wszyscy zainteresowani mogą otrzymać Roczniki bezpłatnie w OEE BdPN w Ustrzykach Dolnych, a wysyłkowo – po opłaceniu przesyłki.

Broszura pt. „Poznaj i chroń dziedzictwo przyrodnicze BdPN”

Nakładem Bieszczadzkiego Parku Narodowego ukazała się, w formie broszury, oferta edukacyjna Parku. Publikacja przedstawia najważniejsze działania oraz zaplecze służące edukacji ekologicznej w Bieszczadzkim Parku Narodowym. W folderze pokrótce opisane są programy realizowane przez Park dla społeczności lokalnej oraz oferta dla turystów odwiedzających Park, w tym multimedia – audiobooki na ścieżki przyrodnicze, mobilna aplikacja „Bieszczady & MRB Karpaty Wschodnie” zintegrowana z mapą przyrodniczo-kulturową tego obszaru i informatorem, internetowy panel edukacyjny dla dzieci wraz ze słuchowiskiem do książeczki „Przygoda wielka rysia Pędzelka”. Jest również propozycja dla nauczycieli i innych osób zajmujących się edukacją ekologiczną, przedstawione są obiekty edukacyjne BdPN, w tym: terenowe stacje edukacyjne, muzeum przyrodnicze, stadnina huculów. Zamieszczone adresy i kontakty umożliwiają uzyskanie wszelkich dodatkowych informacji odnośnie zajęć oraz dokonania rezerwacji terminu.

„Bieszczadzki Park Narodowy” i „Huculi w Bieszczadzkim Parku Narodowym”

Oferta wydawnicza Bieszczadzkiego Parku Narodowego została wzbogacona o dwa bogato ilustrowane, szesnastostronicowe foldery.

W folderze „Bieszczadzki Park Narodowy” przedstawiono krótką charakterystykę walorów przyrodniczych Parku: elementy krajobrazu, piętra roślinno-klimatyczne oraz najcenniejsze gatunki flory i fauny. Znajdziemy tu również informacje dotyczące udostępnienia Parku do zwiedzania i edukacji (ścieżki przyrodnicze, obiekty edukacyjne, wydawnictwa). Ponadto folder zawiera mapkę z infrastrukturą edukacyjno-turystyczną.

Jednym z zadań Bieszczadzkiego Parku Narodowego jest zachowanie i hodowla rodzimego dla Karpat konia huculskiego. W folderze „Huculi w Bieszczadzkim Parku Narodowym” znalazły się informacje o pochodzeniu konia huculskiego i jego charakterystycznych cechach oraz o prowadzonej przez BdPN

„Zachowawczej Hodowli Konia Huculskiego w Wołosatem”. Folder wzbogacono o mapę szlaków konnych na terenie Parku.

Wydawnictwa zostały dofinansowane przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie.

Kalendarz Przyrodniczy BdPN

Jak co roku Bieszczadzki Park Narodowy wydał kalendarz przyrodniczy na rok 2020. Na sześciu dwustronnych kartach znajdują się zdjęcia bieszczadzkiej przyrody (krajobrazy, rośliny zwierzęta) oraz krótkie opisy nawiązujące tematyką do zdjęć i pór roku. Na odwrocie okładki kalendarza zamieszczono krótki tekst przybliżający walory przyrodnicze i krajobrazowe Parku oraz mapę z zaznaczonymi szlakami turystycznymi, konnymi, rowerowymi i narciarskimi oraz infrastrukturą turystyczną. Kalendarz wydano w dwóch formatach – B-2 i B-3.

Audiobook na ścieżkę historyczno-przyrodniczą „W dolinie górnego Sanu”

W grudniu, na stronie www.bdpn.pl, zamieszczony został kolejny audiobook, umożliwiający poznawanie przyrody Parku bez konieczności sięgania do książkowego przewodnika. Zachęcamy wszystkich, którzy wybierają się na ścieżkę przyrodniczo-historyczną „W dolinie górnego Sanu”, aby skorzystali z tej nieco innej formy zdobywania informacji o otaczającej nas przyrodzie, o jej zagrożeniach, a także o burzliwej historii Bieszczadów.

Ścieżka prowadzi rozległą wyludnioną doliną górnego Sanu, aż do źródeł w rejonie Przełęczy Użockiej. Ma długość ok. 12 km i charakteryzuje się niewielkimi przewyższeniami.

Ciekawe miejsca warte skomentowania zostaną w terenie oznaczone tabliczką z numerem (tzw. przystanki ścieżki). Poszczególne przystanki w audiobooku nagrane są oddzielnie, można je więc odtwarzać wybiórczo. Warto wcześniej pobrać pliki na telefon, gdyż w rejonie przygranicznym bywają kłopoty z zasięgiem polskiej telefonii komórkowej.

Publikacja została dofinansowana przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie.

Nagrody i nominacje wydawnictw BdPN

W Krakowie, 7 marca, w Starej Zajeźdni Kraków by DeSilva, odbyła się uroczysta Gala z wręczeniem prestiżowych nagród Mobile Trends Awards. Nasza aplikacja „Bieszczady & MRB Karpaty Wschodnie”, wykonana we współpracy z firmą Amistad, otrzymała nominację do nagrody w kategorii Edukacja i Turystyka za 2018 rok. Zwycięzców wyłoniła Kapituła Konkursowa, złożona z ekspertów branży mobile i nowych technologii. Pod uwagę wzięto również głosy internautów. Mimo, że nie zdobyliśmy nagrody, cieszy nas sama nominacja, która jest ogromnym wyróżnieniem. Zachęcamy do poznawania naszego pięknego pogranicza, czyli Międzynarodowego Rezerwatu Biosfery „Karpaty Wschodnie”, przy pomocy aplikacji.

Mapa z informatorem pt.: Międzynarodowy Rezerwat Biosfery „Karpaty Wschodnie” zdobyła II miejsce w kategorii – Mapy i atlasy na 27 Ogólnopolskim Przeglądzie Książki Krajoznawczej i Turystycznej, który odbył się w Poznaniu w dniach 1–3 lutego 2019.

Wydana w 2019 roku zaktualizowana Mapa przyrodniczo-turystyczna z informatorem pt. Bieszczadzki Park Narodowy zdobyła II miejsce na 28 Ogólnopolskim Przeglądzie Książki Krajoznawczej i Turystycznej w Poznaniu – odbiór nagrody nastąpił w lutym 2020 roku. Mapę można kupić w ośrodkach BdPN w Ustrzykach Dolnych i Lutowiskach oraz w sklepiku na naszej stronie internetowej.

Frekwencja turystyczna w BdPN

W 2019 roku frekwencja na monitorowanych szlakach pieszych i ścieżkach przyrodniczych, oceniana w okresie funkcjonowania punktów informacyjno-kasowych, tj. od 13 kwietnia do 17 listopada, wyniosła ok. 571,6 tys. osobo-wejść, co oznacza spadek liczby turystów o 3% w stosunku do roku poprzedniego (2018 r. – 589 tys.).

Podobnie jak w latach ubiegłych, najwięcej turystów odwiedziło Bieszczadzki Park Narodowy w miesiącach wakacyjnych (sierpień – 157,8 tys. osobo-wejść, lipiec 115,3 tys. osobo-wejść). Odsetek zwiedzających BdPN w dwóch miesiącach wakacyjnych wyniósł 48%. Z roku na rok rośnie liczba turystów odwiedzających Park poza sezonem letnim, szczególnie w październiku, kiedy to Bieszczady przyciągają rzesze miłośników jesiennych kolorów. Z powodu niekorzystnych warunków pogodowych frekwencja w maju była znacznie niższa niż w roku ubiegłym (2018 r. – 79,2 tys., 2019 r. – 44,3 tys.).

Natężenie ruchu turystycznego na poszczególnych szlakach Bieszczadzkiego Parku Narodowego było bardzo zróżnicowane. Zwiedzający najczęściej wybierali szlak żółty z Przełęczy Wyżnej na Połoninę Wetlińską (ponad 113 tys. osobo-wejść) oraz szlak niebieski z Wołosatego w kierunku Tarnicy (ponad 96 tys. osobo-wejść). Te dwie trasy cieszyły się także największą popularnością wśród grup zorganizowanych. Wysoką frekwencję zanotowano również w punkcie kontrolnym na Przełęczy Wyżniańskiej, gdzie w obydwu kierunkach (Połonina Caryńska oraz Wielka Rawka) zanotowano łącznie ok. 64 tys. osobo-wejść.

Z roku na rok wzrasta liczba pojazdów parkujących na zarządzanych przez Bieszczadzki Park Narodowy parkingach. Dane pochodzące z dziennych kart ewidencji wykazały łącznie ok. 67,7 tys. wjazdów na parkingi (2018 r. – 52,5 tys., 2017 r. – 42,1 tys.). Z 9 udostępnionych dla wygody zwiedzających parkingów skorzystało w trakcie ubiegłego sezonu turystycznego ok. 66 tys. samochodów osobowych, ponad 900 autokarów i busów, 285 kamperów oraz ponad 300 moto-

cykli. Największą popularnością cieszył się parking w Wołosatem, gdzie odnotowano prawie 25 tys. parkujących. W dniach z największą frekwencją korzystało z niego ponad 400 pojazdów. Parking ten został w 2019 roku powiększony o nową płytę, nastąpiła także zmiana organizacji ruchu samochodowego w miejscowości Wołosate.